

פרק 18 - מגזר שלישי

המגזר השלישי הינו נדבך חשוב במתן מענים לאוכלוסיית הקשישים בכלל ובפרט בעת הזאת של התפרצות מחלת ה-COVID-19. להלן תיאור של 2 יוזמות של המגזר השלישי הנותנות מענה לנושא זה.

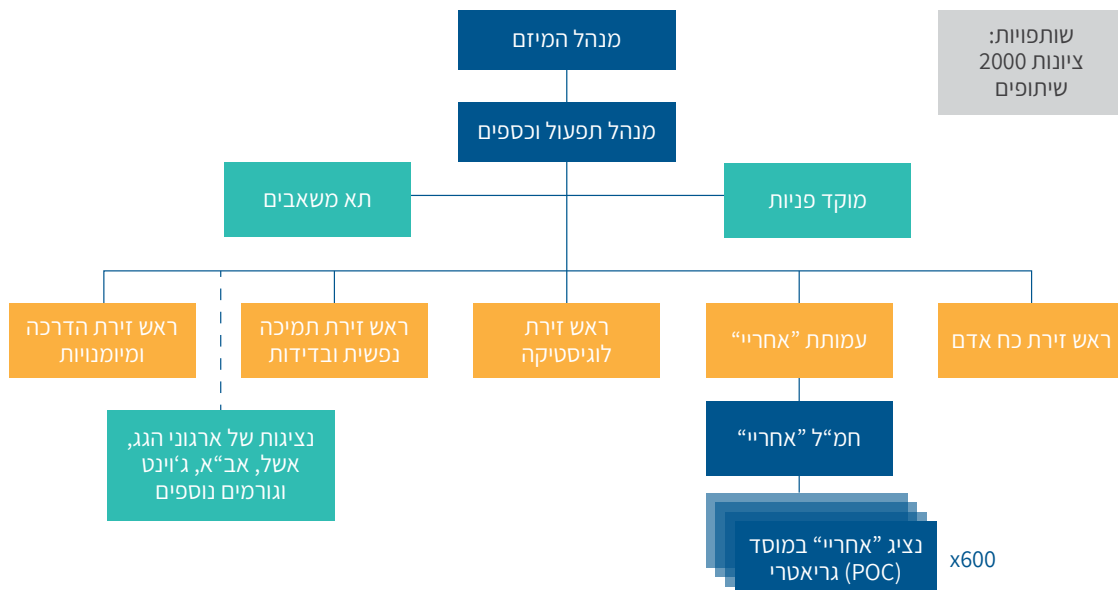
מיזם "ושמרת"

מטרה - צמצום האפשרויות להידבקות השוהים בכלל המוסדות הגריאטריים בוורוס הקורונה תוך שמירה על בריאותם הפיזית והנפשית של השוהים, שמירה על אורח חיים יחס מכבד, והגנה מיטבית על כלל העובדים במוסדות אלו ע"מ למנוע תחלואה ותמותה של השוהים במוסדות הגריאטריים ולצמצם באמצעות זאת עומסים בבתי החולים.

תפיסת הפעלה - הקמת מטה מבצעי/תפעולי ע"ב 4 מאמצים מרכזיים שחולקו לזירות הפעלה ייעודיות:

- זירה לוגיסטית
- זירת כ"א
- זירת התנהגות מניעתית (הדרכה)
- זירת תמיכה בצוות ובדיירים (חוסן)
- זירת הפעלה, כספים ואינטגרציה.

זרוע ביצועית: נציגי המבצע בשטח, ע"ב עמותת אחריי - 350 עובדים ומאות מתנדבים ע"פ הצורך. הקמת חמ"ל אחוד בשיתוף משרדי ממשלה וארגונים ציבוריים משרד הבריאות, משרד הרווחה, ארגוני הגג (אב"א והעמותה לגריאטריה בישראל), הג'וינט-אשל וכו'. נציגות בחמ"לים - החמ"ל הלאומי בשיבא, פקע"ר, חמ"ל מגן אבות ואימהות.



עיקרי המשימות בחלוקה לזירות

הפעלה

1. תפעול

- א. הגדרת שעון פעילות יומית / שבועית, דיונים, חיתוכי מצב וסיכומים כולל עזרי שליטה.
- ב. סנכרון בין הזירות השונות במשימות חוצות ארגון.
- ג. הפעלת עמותת אחריי.

2. תקציב - סה"כ 20 מלש"ח ל-3 חודשים (אפריל מאי יוני 2020)

- א. ניתוח תכנון תקציבי נדרש ע"ב חודשי בחלוקה למאמצים (כולל מענה למשימות חוצי ארגון).
- ב. גיוס תורמים.
- ג. מימוש בהתאם למדיניות ולכסף שנצבר.

3. מוקד פניות

- א. הפעלת מוקד פניות לאיסוף צרכים מהשטח וקשר עם גורמים חיצוניים (משפחות, מתנדבים וכו').
- ב. ריכוז הידע הנצבר ליצירת תמונת מצב עדכנית למנהלים.

4. קשר פיזי עם מנהלי כל המוסדות הגריאטריים באמצעות עמותת אחריי

- א. חמ"ל שליטה בפעילות המתנדבים וריכוז מידע מהמוסדות.
- ב. 300 מתנדבים כאנשי קשר בשטח להעברת פערים מהשטח למטה ותיאום המענים של ושמרת למוסדות.
- ג. מתן מענה למשימות פרטניות ע"פ הצורך (אריזת ציוד למוסדות, שינוע ציוד, הדרכת צוות מנהלים וכו').

לוגיסטיקה

1. הגדרת תקן

- א. מיפוי כלל המוסדות הגריאטריים לפי ניהול סיכונים ובסטנדרט בי"ח, בחלוקה למחלקות ברמות השונות (מונשמים, תשושי-נפש, וכו') ובחלוקה לשייכות משרדית (בריאות ורווחה).
- ב. קביעת תקן ציוד מיגון נדרש למחלקה במאפיין הצוות הטיפולי ע"ב משמרת בראיה חודשית:
 - מיגון אישי - מסכה כירורגית, כפפות חד פעמיות, חלוק חד פעמי.
 - מיגון מחלקתי - קביעת תקן אלכוג'ל למחלקה ל - 24 שעות.
 - מיגון אישי למחלקת קורונה - תקן מיגון אישי + חלוק רחיץ, כובע, ויזר, ערדליים.
- ג. תיאום וסנכרון אל מול חלוקת הציוד ע"י משרד הבריאות / פקע"ר.
- ד. במקומות חריגים למבנה הקיים - קביעת תקן בהתאם לאופי הפעילות והסיכון המתלווה לכך.

2. רכש

- א. ביצוע רכש בראיה חודשית (אפריל, מאי, יוני) תוך ניהול סיכונים של מחיר, זמינות וניצול הזדמנויות.
- ב. שמירה על רציפות המיגון במוסדות (יציאה ברכש מקדים).

3. מלאי

- א. ניהול מלאי הרכש במחסנים.
- ב. יצירת ערכת התפרצות - למענה להתפרצות קורונה במוסד (מענה תוך 2-3 שעות).

4. הספקה

- א. הספקה ע"ב תכנית חלוקה בהתאם לסדר עדיפות בתיאום משרד הבריאות ומשרד הרווחה.
- ב. הספקה בדחיפה למוסדות ברחבי הארץ.
- ג. הספקה בבית יהושע למוסדות הקרובים (בתיאום מראש).
- ד. החזקת 4 ערכות כפולות לכוננות בשטח בחלוקה לאזורים בארץ (צפון, מרכז, ירושלים, דרום).

כ"א

1. מיפוי צרכים

- א. מיפוי יומי של פערי כ"א בחלוקה למוסדות ולבעלי התפקיד החסרים בהתאם לתקן ובתיאום משרד הבריאות.
- ב. לימוד הרגולציה הקיימת וניתוח ההתאמות הנדרשות לאור מצב החירום.
- ג. זיהוי מקורות כ"א פוטנציאליים וסיכום מענה (חברות כח אדם והשמה, הסתדרות, ארגונים רלוונטיים, ביטוח לאומי, רשויות מקומיות ועוד)

2. רגולציה

מתן המלצות לגורמי ממשל (ועדת הקורונה, ועדת הכספים, רשות האוכלוסין וההגירה, ביטוח לאומי וכו') על דרכים יצירתיות להתמודדות עם מצוקת כ"א הקיימת והמתעצמת בימי המשבר.

3. איש

ביצוע תאום בין מקורות כח אדם למוסדות בפער בהתאם לסדרי העדיפות שנקבעו בתיאום עם משרד הבריאות ומשרד הרווחה.

4. נטישת מוסד

- א. הכנת לבנת כ"א כוננית בפריסה ארצית ע"ב 'איחוד הצלה' למענה מיידית בעת נטישת מוסד (מענה עד 3 שעות) למשך 12 שעות.
- ב. הכנת לבנת כ"א כוננית בפריסה ארצית ע"ב 'איחוד הצלה' למענה ל - 3 ימים.

■ התנהגות מניעתית במוסדות

1. הכנת ערכת הדרכה מקוונת ללימוד התנהגות מניעתית מונגשת ורב שפתית הפונה לבעלי תפקיד מגוונים במוסד. הערכה הוכנה בשיתוף עם משרד הבריאות והג'וינט-אשל. מצ"ב הקישור <https://veshamarta.wixsite.com/veshamarta>
2. קידום ההטמעה תוך בקרה מרחוק באמצעות נציגי השטח ופלאיירים מקוונים.
3. הכנת ערכת הדרכה ללמידה מקוצרת וממוקדת לקורונה של עובדים חדשים בתיאום משרד הבריאות והג'וינט-אשל (27 שעות במקום 63 שעות כיום).
4. הפצת עדכונים לערכת ההדרכה בהתאם למדיניות המשתנה.

■ חוסן

1. חוסן הצוותים

- א. מיפוי וזיהוי האתגרים והקשיים הצפויים למנהלי המוסדות ולצוותים.
- ב. גיבוש מגוון מענים:
 - קיום שיח משותף למנהלים בחתכים שונים ובנושאים שונים ע"ב עתי, במודל וובינר.
 - ליווי פרטני ע"י אנשי מקצוע למנהלים שמעוניינים.
 - קמפיין ציבורי להעצמת העובדים במוסדות.
 - קו-חם למנהלים.

2. חוסן דיירים - צמצום תחושת הבדידות:

- א. קניית טאבלטים למוסדות לצורך קשר ווידאו בין הדיירים למשפחותיהם.
- ב. מבצע 'אמץ מוסד' - במהלכו מצוותים בין ארגונים עסקיים ומתנדבים למוסדות גריאטריים למתן מענה הוליסטי.
- ג. מתן חבילות פנאי לדיירים - הרצאות מוקלטות, עיתונים ופעילויות הפגה אישיות.
- ד. מתן מענה למועדים מיוחדים בלוח השנה - יום השואה, יום הזיכרון לחללי צה"ל, יום העצמאות וכו'.

■ תהליכים תומכי החלטות וניהול סיכונים/משברים

1. בניית כלי למיפוי מוסדות בסיכון (מרכיבים קשיחים ורכים).
2. פורום חשיבה מחוץ לקופסא - גיבוש מענה לאתגרים מתפתחים וכיווני חשיבה/פעולה נוספים.
3. זיהוי הזדמנויות וסיכונים ברמה הלאומית / ברמה הארגונית / ברמה המקומית.
4. הידוק שת"פ עם ארגונים וגופים נוספים בסביבת העיסוק.

מיזם ג'וינט-אשל - האגודה לתכנון וביצוע שירותים למען הזקן בישראל

מאמץ להפגת בדידות ושימור תפקוד פיסי וקוגניטיבי - מבצע "מגן אבות"

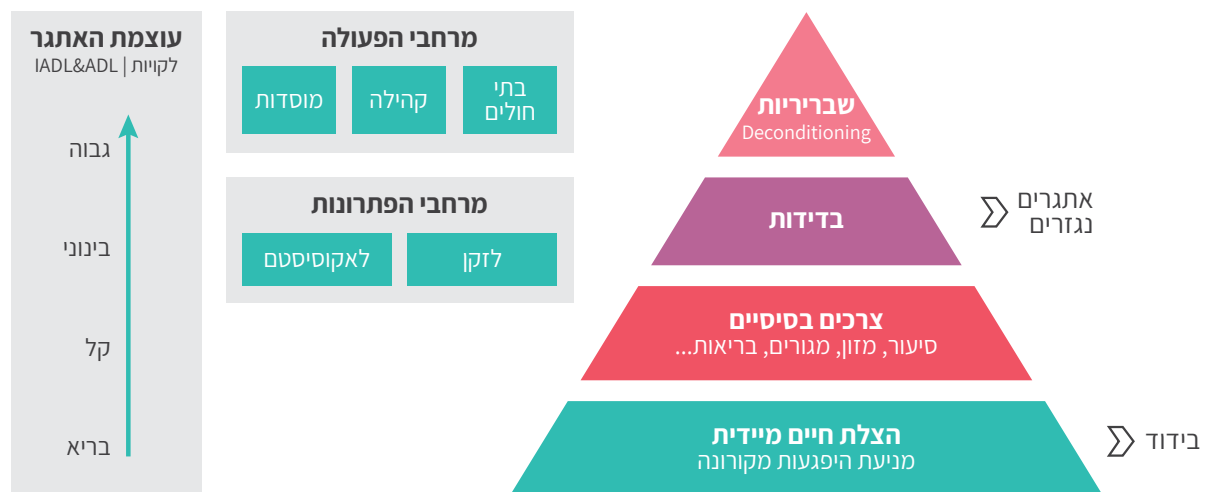
כללי: מגפת הקורונה מחייבת לבודד את הזקנים כדי להגן עליהם מפוטנציאל של מוות והיפגעות משמעותית מהמגפה. רמת הסיכון עולה ככל שמצבו התפקודי של הזקן גרוע יותר במדדי התפקוד הבסיסיים (ADL, IADL). במוסדות הסכנה גוברת בשל אפשרות ההידבקות בין הדיירים או מצוות המוסד.

מנגד, לבידוד במוסד משמעויות קשות בשלושה ממדים עיקריים: היכולת לספק לזקן את צרכיו הבסיסיים - סיעוד, מזון, בריאות וטיפולים (שאינם קרונה), בשל הקושי של הצוותים במוסדות ומניעה יזומה של הגעת בני משפחה לסייע, והן בשל ההימנעות או הדחיה של בדיקות, טיפולים וניתוחים רפואיים נדרשים; בדידות - המתגברת ומדרדרת את מצבו המנטאלי-חברתי של הזקן לאורך זמן; והתדרדרות פיסיית וקוגניטיבית חריפה ומהירה הנגרמת כתוצאה משבריריות (Deconditioning) הפוגעת בזקן תוך זמן קצר. זאת, בשל הישיבה המתמשכת, כמעט ללא תנועה המאולצת בתקופה זו לחדר האישי, והניתוק מחברים ומבני משפחה.

להלן שרטוט המדגים את רמות האתגרים השונים. מסמך זה ימליץ על מרכיבי המאמץ הנדרשים להפגת הבדידות ולשימור התפקוד הפיסי והקוגניטיבי.

קורונה - אתגרים מרכזיים בעולם הזיקנה

ג'וינט ישראל אשל | יחד בעשייה חברתית למען הזקנים



פעילות מוצעת להפגת בדידות ולשימור תפקוד פיסי וקוגניטיבי במוסדות:

- **ערכות הפעלה** - ייעודיות שפותחו על ידי מרפאות בעיסוק ומכילות עזרים לביצוע פעילויות פיזיות, קוגניטיביות ורגשיות המגרות את החושים ומשלבות משחק ופנאי. הערכות יותאמו לאוכלוסיות השונות במוסדות השונים - דיורים מוגנים (דיור ציבורי ותחת חוק הדיור המוגן), מוסדות לעצמאיים ותשושים במסגרות רווחה, מוסדות סיעודיים, ולמחלקות חולים בקורונה. כמו כן תבוצע התאמה שפתית בעברית, רוסית וערבית.
 - את חוברת ההפעלה לערכה אנו נספק לכלל המוסדות.
 - עלות ערכה היא כ-50 ש"ח וניתן יהיה לספקה למוסדות באמצעות תקציב מדינה או גיוס מפילנטרופיה.
- **הדרכת עוסיו"ת ומרפאות בעיסוק של המוסדות** - במטרה להקנות להן סט כלים להפגת בדידות ולשימור תפקוד פיסי וקוגניטיבי ייעודיים לתקופת קורונה ולמידה בין המוסדות. תבוצע הדרכה מרחוק על ידי מרכזי ההדרכה של ג'וינט-אשל, בשיתוף והכוונה של משרדי הבריאות והרווחה.
- **הקניית כלים להפגת בדידות לאנשי המקצוע במוסדות ולבני משפחה** - באמצעות אתר ייעודי שפותח בג'וינט-אשל בשיתוף אגף הקרנות בבט"ל. כתובת האתר: <https://www.lonelyelderly.net>
- **מערכת ייעודית טכנולוגית להפגת בדידות** - "המשפחתון" (בוגרי סיירת מטכ"ל - "ההולכים באור"). המערכת המיועדת לחיבור בין דיירי המוסד ליקיריהם, כוללת מסך טלויזיה גדול (24 אינץ'), וניתן להציבה במקום קבוע או לניידה בין חדרים. היא כוללת סים וניתנת להכוונה ולהפעלת אפליקציות ולתמיכה טכנית ע"י מוקדנים מרחוק לסיוע בהפעלת המערכת למוסדות או למשפחות באמצעות עשרות מתנדבים.
- **קבוצות וירטואליות להפגת בדידות** - קבוצות דיירים עצמאיים וסיעודיים צלולים שיונחו על ידי מנחים המיומנים בהנחיית קבוצות. המנחים יתודרכו לגבי האלמנטים הנדרשים להפגת בדידות במוסדות ידי מובילי התכניות להפגת בדידות בג'וינט-אשל, ובתיאום משרדי הרווחה והבריאות.
- **קו חם** מיוחד לדיירי מוסדות עצמאיים במקבצי דיור לשיחה טלפונית עם מוקדים המפעילים אנשי מקצוע כגון פסיכולוגים ועוסיו"ם המתמחים בהפגת חרדה ובדידות.